

and appreciating diverse communication styles, decision-making processes, and organizational structures.

As global business continues to evolve, recognizing and respecting these cultural distinctions becomes an essential aspect of fostering meaningful partnerships and successful cross-border ventures. By leveraging the strengths of both Polish and American business cultures, organizations can build bridges, enhance communication, and navigate the complexities of the international business landscape more effectively.

Thus, the presented overview shows that there is abundant room for further progress in the study of linguistic features of business English communication.

Олена Кадочнікова

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови;
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
o.kadochnikova@ukma.edu.ua

СУГЕСТИВНІСТЬ ОНІМНОЇ СТРУКТУРИ МЕДІАТЕКСТУ

Творення і сприймання медійних продуктів глибоко вкорінене в суспільний контекст [Кулик 2012, с. 87]. Тому поширення в дитячому сегменті українського інфопростору текстів жанру терапевтичні історії або казки (за визначенням [Марценюк, Фельцан 2015, с. 58] його специфіка полягає в обов'язковій наявності компонента з порадою чи повчанням щодо способів розв'язання якихось специфічних проблем), — закономірна реакція на нові для нинішнього покоління українців виклики воєнного часу. Окрім художніх текстів на тему війни з ознаками терапевтичної історії Н. Гербіш, Л. Денисенко, З. Живки, О. Русіної, Г. Кирпи, О. Луцєвської, Х. Лукашук, О. Максименко, Р. Романишина та А. Лєсїва, В. Чернишенка, з 2022 р. з'являється багато аудіопродуктів такої тематики: подкасти «Аудіоказки — дітям», «Казка під час війни», «Хорообрі казки». Над змістом останнього зі згаданих разом із авторками В. Мурованою та І. Виговською працювали психологиня М. Новаковська та соціологиня В. Бриндза, до створення аудіоверсії долучилися відомі актори, співаки, ведучі. Актуальність і висока якість продукту стали запорукою його популярності на різних цифрових платформах, а згодом ще й спонукали авторів до створення книги — друкованої версії продукту.

Особливість подкасту для дітей полягає в тому, що ідеї й символи мають бути чіткими, легко зрозумілими і переконливими. Однак зорієнтованість передусім на наймолодшу аудиторію не означає, що такі тексти не мають

прихованих сенсів. Навпаки, змальовуючи модель поведінки в певній ситуації, терапевтична історія, як і будь-яка казка, пропонує адресатові цілу світоглядну систему, окремі компоненти якої виходять на передній план, а інші лишаються менш очевидними. У зв'язку з цим особливий інтерес викликає онімна структура подкасту «Хоробрі казки» як один із ключових чинників його сугестивності. Сугестивність виявляється через різні аспекти власних назв: їх походження, мотивованість та форму вживання.

Мовні засоби загалом і власні імена зокрема в текстах аналізованого жанру підпорядковані психокорекційним функціям казки, реалізація яких можлива за умови, якщо адресатові вдається легко ототожнити себе з героєм або впізнати у зображеній ситуації реальну [Марценюк, Фельцан 2015, с. 62]. До того ж, онімний простір тексту призначений не тільки ідентифікувати персонажів та локалізувати хронотоп, а й є ефективним засобом творення образу: найменування кодує характеристики персонажа і вписує його в актуальний контекст через низку асоціацій з відомими адресатові реаліями. На формування семантичної структури онімів подкасту «Хоробрі казки» переважно впливають позалінгвальні чинники: обрані авторками назви мають для українців важливе культурно-історичне значення, співвідносні з нинішніми реаліями. Асоціативно-культурний мікрокомпонент значення аналізованих онімів кодує знання про традиції та сучасність українців і часто вказує на оцінку позначуваних об'єктів.

Кількісні характеристики різних розрядів онімів у подкасті (як і в інших сюжетних текстах) вкладаються у традиційну схему [Хлистун 2006, с. 6], де переважають імена персонажів — усього 53 назви, наступні пласти утворюють назви об'єктів простору — 4, і ще менше інших назв. В обстеженому матеріалі це назви свят: **Різдво** у бабусі з дідусем (символ затишного святкування у теплому родинному колі), **Перше вересня** у школі (символ звичного життєвого ритму і водночас хвилювання перед невідомим) та назви астрономічних об'єктів — **новий чумацький шлях став Волонтерським; волонтери купили супутник, на Місяць** подібний (викликає асоціації з реальними подіями російсько-української війни, що відбулися протягом у 2022 р.).

Призначення подкасту «Хоробрі казки» — бути містком між емоціями і переживаннями дитини та реальністю країни, де триває війна. Тому описані в казках ситуації мають на меті допомогти дитині зрозуміти, що відбувається з ними зараз і як реагувати на ці події. Через це образи персонажів максимально реалістичні, позбавлені гіпертрофованих рис казкових героїв, і навіть персонафіковані образи тварин наділені виразними характеристичними рисами людей. Кожен персонаж є втіленням «психологічно достовірної» [Марченко 2012, с. 348] соціальної ролі. Більшість дійових осіб історій — діти, що опинилися в невідомих для них ситуаціях, пов'язаних з проживанням травматичного досвіду війни, втрати дому, близьких, вимушеному переїзді.

Прикметною ознакою антропонімікону цієї серії є високий рівень його конотативності. Конотативність цих імен виявляється у виразних асоціаціях зі звичними реаліями життя українців, а вживання традиційних імен підпорядковане

меті створити в адресатів відчуття належності до спільного культурного простору. Оскільки «культура є джерелом ідентичності» [Саїд 2007, с. 13], то саме належність до спільної культурної традиції, а не географічний маркер сприяє створенню образу власного Я слухачів подкасту, а надто тих, хто вимушено залишив домівку і опинився в новому місті чи країні.

Уживання імен підпорядковане настанові створити інтимну атмосферу оповіді про історію з життя такої ж, як і слухач, дитини, тому абсолютну більшість імен персонажів-людей подано в неофіційній формі, притаманній родинному чи дружньому спілкуванню. Найбільш продуктивним видом трансформації нейтральної форми імені є демінутивно-гіпокористичні (оніми зі скороченою основою): *Михась, Христя, Катя, Бодя, Жека, Настя, Мія, Тата, Тося*; трапляються й поодинокі суфіксальні демінутиви: *Лесик, Митько*. Зменшено-пестливі форми зі скороченою основою сьогодні дуже поширені в практиці мовлення українців. Часто утворені за чужомовною моделлю (*Катя, Жека, Бодя*), у деяких регіонах вони витісняють традиційні для українців демінутивні суфіксальні форми на зразок *Катруся / Катеринка, Євгенко / Генка, Богданко / Бодьо* тощо. Нормативне усічення основи як продуктивний спосіб творення нових імен застосовано для творення оказіональних авторських форм імен *Вел* (велосипед) і *Цуц* (Цуцик).

Неформальному дискурсу загалом притаманна множинність способів творення зменшено-пестливого значення, тому і в тексті співіснують різні форми антропонімів: *Жека — Женя — Женчик, Настя — Нюся — Нюсик, Катя — Катрик — Катруся, Тарас — Тарік, Сашко — Сашик, Бодя — Бодько*. Розвиваючи мовну компетентність слухачів, паралельні форми демонструють креативний потенціал мовних засобів, заохочуючи адресатів до власних експериментів із формами імен. Уживання варіантних форм імен персонажів підкреслює зміну їх рольового чи соціального статусу.

Питому модель українського словотвору репрезентують і прізвища персонажів казки «Вел і Цуц» *Швидько* й *Повілько*, прозора етимологія яких вказує на особливості характерів позначених персонажів. Уживана в тексті також форма називання усіх членів родини за прізвищем *Швидьки*. Саме внутрішня форма онімів є джерелом їх прагматичного потенціалу.

Форми звертання характеризують комунікативну ситуацію. У спілкуванні дітей з дорослими персонажами замість віддати перевагу перевагу «традиційній для шкільного середовища пошанній формі звертання до вчителя “ім'я + ім'я по батькові”» [Марченко 2012, с. 351], актуалізовано іншу національно-специфічні форми звертання і традиційні формули, що складаються із загальної назви пошанної форми пан / пані у сполученні з іменем: *пані Олеся, пан Булька* (прізвисько). Цю ж форма вживано і для позначення інших дорослих осіб у неформальному спілкуванні. Цікаво, що поширена в цій ситуації в багатьох регіонах України некодифікована форма звертання *тьотя* замість *пані* не трапляється в жодному з текстів подкасту. Загалом для називання дорослих, які не є членами родини, використано нейтральні форми імен *дядько Андрій, пані Олеся*, натомість старших членів родини не називають на ім'я *мама* й *тато, бабуся, дід / дідусь*.

Другу групу особових імен становлять назви персоніфікованих персонажів-звірів. Така модель номінації притаманна казкам, сюжет яких розгортається у світі тварин – «Їжачок Лесик і лісова зграя» та «Їжачок Лесик на новому березі». Їхніми дійовими особами є *їжачок Лесик*, *лисичка Зоя*, *білченя Тата*, *зайчики Яцек і Марек*, *пані Борсучиха*, *пані Білка*, *пані Миша*, *пані Лисиця*, *поліціант Єнот*, його помічник *Ховрах*, тренер і волонтер *Бобер*, гінці *Горобці*, *пані Миша*, *дядько Бобер*, *родина Лисиць* і *сім'я Зайців*. Усі імена дорослих персонажів-звірів у функції звертань мають традиційну пошанну форму, що передбачає поєднання загальної (*пан / пані*) і власної назви (часто утвореної від видового апелятива).

Традиційні для українського простору імена-назви тварин і птахів контрастують із екзотичними *Яцек* і *Марек*, носіями яких є жителі нового берега, куди прибули, рятуючись від війни, мешканці лісу. Фонетичне оформлення й структура цих імен прозора вказують на їх походження і викликають сильні асоціації з Польщею – країною, яка першою приймала українських біженців. Посилюють алюзії на реальні події 2022 року й імена персонажів-антагоністів однієї з історій, якими є *лихий цар Зет* і *генерал Потужний*. Ім'я першого викликає стійкі асоціації із символікою російської армії на початку повномасштабного вторгнення латинською літерою Z, а в другому чітко впізнається трансформоване прізвище Головнокомандувача Збройних Сил України Валерія Залужного. Додаткової актуалізації дискурс війни набуває через загальні назви, що разом з онімами утворюють двокомпонентну структуру на позначення персонажа: *пілот Привид*, *снайперка Косуля*, *інженер-розвідник Струм*. Кожен із них викликає сильні асоціації із реальними подіями або відомими історіями: *Привид* — з легендами про пілота-захисника Києва, *Косуля*, *Змійка* і *Лисиця* — є збірними образами войовничих жінок, що стали на захист рідного краю і долучилися до роботи української армії; *Струм* — викликає асоціації з ефективною роботою українських розвідників. Авторки не оминають увагою і домашніх тварин — у казках діють собаки *Цуц* та *Пес* і кіт *Батон*. Ім'я останнього — досить популярне за поточними даними сайтів, що пропонують вибір клички для домашнього улюбленця.

Ономастикон «Хоробрих казок» сповна відображає строкатість сучасного іменника українців, відображаючи (хоч і дещо спрощено) складну картину протистоянь і взаємодій різних культурних традицій в історії українців. У ньому простежуються різні історичні та культурні пласти: поширені як прецедентні для української культури імена *Тарас*, *Іван*; давні питомі форми *Митько*, *Христинна*, *Михась*, *Тося*, закріплені в усній народній творчості; поширені сучасні *Настя*, *Сашко*, *Мія*; набуті в другій половині ХХ століття *Зоя*, *Жека*, *Бодя*, *Катя*. Попри зорієнтованість системи імен подкасту на національно-культурну основу, вони не творять замкнутої системи, а відсилають до полікодовості сучасного культурного простору через назви на зразок: *Лея* (давньоєврейське ім'я, поширене в єврейських спільнотах), *Зоя* (давньогрецьке ім'я, що особливої популярності набуло в середині ХХ ст. під впливом радянської ідеології); *Катя*, *Жека*, *Бодя* (неофіційні форми, побудовані від традиційних для українців імен *Катерина*, *Євген*, *Богдан* за моделлю російської мови).

Онімний простір є повноцінним складником інформаційного поля тексту, тож вибір імен для персонажів аналізованих історій, їхня форма та моделі творення не є випадковими. Суспільно-культурний контекст створення подкасту «Хоробрі казки» та визначений жанр обумовили прозору алюзивність власних назв, які поряд з іншими складниками образної структури, забезпечили сугестивність цих текстів. Система імен персонажів тісно пов'язана з українською ідентичністю. Ономастикон історій подкасту підпорядкований меті допомогти дитячій аудиторії усвідомити свою культурну самобутність і зберегти національне коріння в надзвичайно складних умовах протистояння агресору в загарбницькій війні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. Київ: Критика, 2010. 656 с.
2. Марценюк М. О., Фельцан І. М. Терапевтичні казки та казкові історії в корекційно-розвивальній роботі з дітьми та підлітками. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Гуманітарні і суспільні науки*. 2015. №19 (14). С. 57–66.
3. Марченко Т. Специфіка творення онімного простору літературної казки для молодшого шкільного віку (на матеріалі повісті-казки Всеволода Нестайка «Незвичайні пригоди в лісовій школі»). *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2012. Випуск 56. Частина 1. С. 347–354.
4. Саїд Е. Культура й імперіалізм. Пер. з англ. К. Ботанової, Т. Цимбала та ін. Київ : Критика, 2007. 608 с.
5. Хлистун І. В. Власна назва в українській поезії II пол. XX ст. (семантико-функціональний аспект): автореф. ... канд. філол. наук: 10.02.01 «Українська мова». Київ, 2006. 28 с.